

№16 БАСПАСӨЗ РЕЛИЗИ

Қаржы нарығындағы ахуал туралы

2016 жылғы 22 маусым

Алматы қ.

1. 2016 жылғы мамырдағы инфляция

Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетінің ресми деректері бойынша 2016 жылғы мамырда инфляция 0,5% (2015 жылғы мамырда – 0,3%) болды. Азық-түлік тауарлары 0,4%-ға, азық-түлікке жатпайтын тауарлар 0,7%-ға қымбаттады. Ақылы қызмет көрсету тарифтері 0,5%-ға өсті.

Азық-түлік тауарлары нарығында 2016 жылғы мамырда көбіне пияздың бағасы 24,9%-ға, сәбіз – 20,1%-ға, қызылша – 17,9%-ға, картоп – 6,8%-ға, жарма – 6,2%-ға, шай – 1,9%-ға өсті. Орамжапырақтың бағасы 36,6%-ға, жұмыртқа – 6,6%-ға төмендеді.

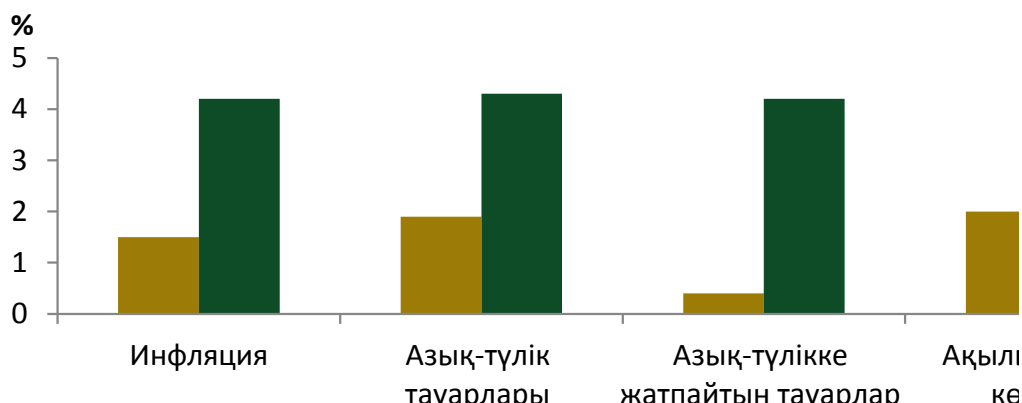
Азық-түлікке жатпайтын тауарлардың ішінде жеке тұтыну тауарларының бағасы 1,3%-ға, тұрмыстық үй заттары – 1%-ға, киім мен аяқ киім – 0,9%-ға, оның ішінде аяқ киім – 2,1%-ға өсті.

Ақылы қызметтер тобында көлік қызметінің бағасы 3,1%-ға, оның ішінде әуе көлігі қызметінің ақысы 5,9%-ға, темір жол көлігі – 4,6%-ға, автомобиль – 2,8%-ға көтерілді. Амбулаторлық қызметтер 1%-ға, ауруханалар қызметі 0,8%-ға қымбаттады.

2016 жылғы қаңтар-мамырда инфляция 4,2% (2015 жылғы қаңтар-мамырда – 1,5%) болды. Жылдың басынан бастап азық-түлік тауарларының бағасы 4,3%-ға (1,9%-ға өсу), азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 4,2%-ға (0,4%-ға өсу), ақылы қызмет көрсету – 4,0%-ға (2,0%-ға өсу) өсті (1-график).

1-график

2015 және 2016 жылғы қаңтар-мамырдағы инфляция және оның негізгі топтары

Инфляция жылдық көрсеткіш бойынша 2016 жылғы мамырда 16,7% (2015 жылғы желтоқсанда – 13,6%) деңгейінде қалыптасты. Бұл ретте азық-түлік тауарларының бағасы 13,5%-ға, азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 27,3%-ға, ақылы қызмет көрсету – 10,3%-ға өсті.

2. 2016 жылғы мамырдағы халықаралық резервтер (жедел деректер) мен ақша базасы және 2016 жылғы сәуірдегі ақша агрегаттары

2016 жылғы 31 мамырдағы жағдай бойынша халықаралық резервтер (Ұлттық қордың шетел валютасындағы активтерін қоспағанда) алдын ала бағалау¹ бойынша және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ақша базасы мынадай болды:

¹ Бағалауға сыртқы басқарудағы активтер бойынша аудиттелмеген деректер кіреді

	Ағымдағы бағалармен
Жалпы халықаралық резервтер, млн. долл.	28 777,9
Таза халықаралық резервтер, млн. долл.	27 930,5
оның ішінде:	
ЕАВ-дағы таза активтер	18 799,6
Алтын	9 130,9
Ақша базасы, млрд. теңге	4 495,1
<i>Тар ақша базасы, млрд. теңге</i>	<i>4 108,1</i>
<i>ЕДБ-дің ҚРҰБ-дағы мерзімді депозиттері, млрд. теңге</i>	<i>343,55</i>
KZT/USD (кезең соңында)	335,84
Алтынның бағасы (1 трой унциясы үшін USD-мен)	1 210,50

ЕАВ-мен таза активтер – бұл ЕАВ-дағы жалпы активтер мен міндеттемелер арасындағы айырма

Тар ақша базасы – бұл ЕДБ-дің ҚРҰБ-дағы мерзімді депозиттерін, депозиттер және арнайы мақсаттағы шоттар бойынша %-ды қоспағанда, ақша базасы

2016 жылғы мамырда Ұлттық Банктің халықаралық резервтері төмендеді. Ұлттық Банктің жалпы халықаралық резервтері 621,8 млн. АҚШ долларына немесе 2,1%-ға төмендеді (жыл басынан бері 3,2%-ға өсу). Ұлттық Банктің таза халықаралық резервтері 577,1 млн. АҚШ долларына немесе 27,9 млрд. АҚШ долларына дейін 2,0%-ға төмендеді (жыл басынан бері 3,5%-ға өсу). Жүргізілген операциялардың және алтынның әлемдік бағасының төмендеуі нәтижесінде 2016 жылғы мамырда шетел валютасындағы таза активтер 1,2%-ға (жыл басынан бері 3,1%-ға), алтындағы активтер 3,8%-ға төмендеді (жыл басынан бері 20,5%-ға өсу).

Ішкі валюта нарығында валюта сатып алу және Үкіметтің Ұлттық Банктегі шоттарына валютаның түсуі банктермен валюталық-пайыздық своп операциялары бойынша жоспарлы өтеулермен, банктердің шетел валютасындағы корреспонденттік шоттарындағы қалдықтардың төмендеуімен бейтараптандырылды.

Ұлттық қордың шетел валютасындағы активтерін (жедел деректер бойынша 65,5 млрд. АҚШ доллар) қоса алғанда, елдің халықаралық резервтері жалпы алғанда бір айда 0,6%-ға азайып, 94,3 млрд. АҚШ долларын құрады.

Ақша базасы 2016 жылғы мамырда 4 495,1 млрд. теңгені құрады. Ақша базасының тарылуы бір айда 3,4%-ды немесе 157,9 млрд. теңгені құрады. Тар ақша базасы, яғни екінші деңгейдегі банктердің Ұлттық Банктегі мерзімді депозиттерін есептемегендегі ақша базасы 4 108,1 млрд. теңгеге дейін 3,1%-ға тарылды (жыл басынан бері 12,0%-ға тарылды).

2016 жылғы мамырда ақша массасы 17 985,9 млрд. теңгеге дейін 1,4%-ға (жыл басынан бері 4,5%-ға өсті), айналыстағы қолма-қол ақша 1 485,3 млрд. теңгеге дейін 6,4%-ға (жыл басынан бері 20,1%-ға), банк жүйесіндегі депозиттер көлемі 16 500,6 млрд. теңгеге дейін 1,0%-ға (жыл басынан бері 3,3%-ға өсті) ұлғайды. Ақша массасының құрылымында депозиттердің үлесі 2016 жылғы сәуірдегі 92,1%-дан 2016 жылғы мамырдағы 91,7%-ға дейін шамалы қысқарды (2015 жылғы желтоқсанда – 92,8%).

3. 2016 жылғы мамырдағы ақша нарығы

2016 жылғы мамырда ақша нарығындағы сауда-саттықтың негізгі көлемі автоматты РЕПО нарығында өткізілді. Бұл ретте ақша нарығындағы мөлшерлеме 2016 жылғы 6 мамырдан бастап 15% деңгейінде белгіленген базалық мөлшерлеменің жаңа деңгейін ескере отырып қалыптасты.

	2016 сәуір	2016 мамыр	Өзгеруі, %-бен
--	------------	------------	----------------

Автоматты РЕПО нарығындағы сауда-саттық көлемі, млрд. теңге	5 763,3	5 752,0	-0,2
Своп нарығындағы сауда-саттық көлемі, млрд. теңге	1 884,4	1 104,9	-41,4
ҚҚБ-ғы KZT/USD валюталық жұбы бойынша операциялар көлемі, млн. АҚШ доллары	2 758,0	2 503,2	-9,2
Банкаралық нарықтағы KZT/USD валюталық жұбы бойынша операциялар көлемі, млн. АҚШ доллары	7 483,1	6 447,6	-13,8

2016 жылғы мамырда 1 күндік РЕПО операциялары бойынша орташа алынған мөлшерлеме (TONIA² индикаторы) жылдық 14,1% деңгейінде, 1 күндік своп операциялары бойынша орташа алынған мөлшерлеме 13,7% деңгейінде қалыптасты. Ақша-кредит саясатының операцияларын ақша нарығында жүргізу кезінде таргеттелетін (нысаналы) мөлшерлеме болып табылатын TONIA индикаторының қалыптасуы базалық мөлшерлеменің пайыздық аралығының төменгі шекарасы айналасында өтті.

Ұлттық Банк 2016 жылғы 6 маусымда базалық мөлшерлеменің деңгейін және пайыздық мөлшерлемелер аралығын өзгеріссіз 15%-дық деңгейде сақтады, ол теңгенің тартымдылығын одан әрі күшейтуге бағытталды. Тәуекелдер төмендеуіне және оң трендтердің тұрақтылығы расталуына қарай базалық мөлшерлеменің төмендеуі жойылмайды. Базалық мөлшерлеме бойынша келесі шешім 2016 жылғы 11 шілдеде хабарланады.

4. 2016 жылғы мамырдағы валюта нарығы

2016 жылғы мамырда теңгенің айырбастау бағамы бір АҚШ доллары үшін 327,88 – 336,73 теңге аралығында өзгерді. 2016 жылғы мамырдың соңында теңгенің АҚШ долларына биржалық бағамы бір ай ішінде 2,5%-ға төмендеп (жыл басынан бастап нығаю – 1,2%), бір АҚШ доллары үшін 335,84 теңге болды.

Қазақстан қор биржасында KZT/USD валюталық жұбы бойынша биржалық операциялар көлемі 2016 жылғы сәуірмен салыстырғанда 2016 жылғы мамырда 9,2%-ға төмендеп, 2,5 млрд. АҚШ долларын құрады. Биржадан тыс валюта нарығында KZT/USD валюталық жұбы бойынша операциялар көлемі 2016 жылғы сәуірмен салыстырғанда 13,8%-ға азайып, 6,4 млрд. АҚШ доллары болды.

2016 жылғы мамырда Ұлттық Банк ішкі валюта нарығында өктемдік жүргізді, нетто-сатып алу көлемі 728,3 млн. АҚШ доллары болды. Ұлттық Банктің валюта нарығына қатысу үлесі алдыңғы аймен салыстырғанда 29,1%-ға дейін төмендеді. Теңгемен құралдар тартымдылығының өсуі және халықтың валюталық таңдауының ауысуы аясында шетел валютасына ұсыныстың оның сұранысынан артуы Ұлттық Банктің валюта нарығында өктемдікті жүргізуіне себепші болды.

Қолма-қол шетел валютасы нарығында айырбастау пункттері арқылы халық тарапынан қолма-қол АҚШ долларын сату үрдісі жалғасуда. 2016 жылғы мамырда халық 183,8 млн. АҚШ долларын сатты (2016 жылғы ақпан-мамыр айларында 947,2 млн. АҚШ доллары сатылды).

5. 2016 жылғы мамырдағы мемлекеттік бағалы қағаздар нарығы

2016 жылғы мамырда Қаржы министрлігінің мемлекеттік бағалы қағаздарын орналастыру бойынша аукцион өткізілмеді. Қаржы министрлігінің айналыстағы мемлекеттік бағалы қағаздарының көлемі мамырдың соңында 5 595,0 млрд. теңгені құрады.

Қазақстан Ұлттық Банкінің қысқамерзімді ноттары.

Ұлттық Банктің ноттары эмиссиясының көлемі 2016 жылғы мамырда 3 625,6 млрд. теңгені құрады. Бұл ретте 7 күндік ноттарды орналастыру бойынша 19 аукцион, 1 айлық ноттарды

² Биржада автоматты РЕПО секторында МБҚ-мен жасалған бір жұмыс күндік мерзімі бар РЕПО-ны ашу мәмілелері бойынша орташа алынған пайыздық мөлшерлеме

орналастыру бойынша 6 аукцион және 3 айлық ноттарды орналастыру бойынша 2 аукцион өткізілді. Орналастырылған 7 күндік ноттар бойынша тиімді кірістілік 15,9%, 1 айлық ноттар бойынша – 15,8%, 3 айлық ноттар бойынша - 14,7% болды. 2016 жылғы мамырдың соңында айналыстағы ноттар көлемі 1 378,4 млрд. теңгені (бір ай ішіндегі өсім – 19,6%-ды) құрады.

6. 2016 жылғы мамырдың соңындағы жағдай бойынша депозит нарығы

Депозит ұйымдарындағы резиденттер депозиттерінің көлемі бір айда 1,0%-ға ұлғайып (жыл басынан бері өсім 3,3%), 2016 жылғы мамырдың соңында 16 500,6 млрд. теңгені құрады. Заңды тұлғалардың депозиттері 9 590,6 млрд. теңгеге дейін 0,5%-ға төмендеді (жыл басынан бері өсім 4,5%), жеке тұлғалардың депозиттері 6 910,0 млрд. теңгеге дейін 3,2%-ға ұлғайды (жыл басынан бері ұлғаю 1,7%).

2016 жылғы мамырдың соңындағы жағдай бойынша ұлттық валютадағы депозиттердің көлемі 6 681,9 млрд. теңге (бір айда 3,3%-ға, жыл басынан бері – 34,9%-ға өсті), шетел валютасындағы – 9 818,7 млрд. теңге (бір айда 0,4%-ға, жыл басынан бері – 10,9%-ға төмендеді) болды. Теңгедегі депозиттердің үлес салмағы бір айда 39,6%-дан 40,5%-ға дейін өсті (жыл басында – 31,0%).

Заңды тұлғалардың ұлттық валютамен депозиттері 2016 жылғы мамырда 1,3%-ға ұлғайды (жыл басынан бері 31,6%-ға өсті) және 4 633,8 млрд. теңге болды (заңды тұлғалардың депозиттерінен 48,3%), шетел валютасымен – 2,1%-ға төмендеді (жыл басынан бері 12,4%-ға төмендеді) және 4 956,8 млрд. теңге болды.

Жеке тұлғалардың теңгемен депозиттері 2016 жылғы мамырда 8,1%-ға өсті (жыл басынан бері 43,2%-ға өсті) және 2 048,1 млрд. теңге болды (жеке тұлғалардың депозиттерінен 29,6%), шетел валютасымен – 1,3%-ға өсті (жыл басынан бері 9,3%-ға төмендеді) және 4 861,9 млрд. теңге болды.

Мерзімді депозиттер мамырда 12 047,4 млрд. теңгені құрап, 0,8%-ға өсті (жыл басынан бері 2,4%-ға өсті). Мерзімді депозиттер құрылымында ұлттық валютамен салымдар 4 212,4 млрд. теңге (бір айда 5,3%, жыл басынан бері – 33,4% өсті), шетел валютасымен – 7 835,0 млрд. теңге (бір айда 1,4%-ға, жыл басынан бері – 9,0%-ға төмендеді) болды.

2016 жылғы мамырда банктік емес заңды тұлғалардың ұлттық валютамен мерзімді депозиттері бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 13,0% (2015 жылғы желтоқсанда – 20,1%), жеке тұлғалардың депозиттері бойынша – 12,3% (8,5%) болып қалыптасты.

7. 2016 жылғы мамырдың соңындағы жағдай бойынша кредит нарығы

Банктердің экономиканы кредиттеуінің көлемі 2016 жылғы мамырдың соңында бір ай ішінде 0,9%-ға ұлғайып (жыл басынан бері 2,0%-ға төмендеу), 12 427,6 млрд. теңге болды.

Ұлттық валютамен кредиттер көлемі бір ай ішінде 8 102,5 млрд. теңгеге дейін 0,2%-ға біраз төмендеді (жыл басынан бастап 3,6%-ға төмендеу). Оның құрылымындағы заңды тұлғаларды кредиттеу көлемі 0,5%-ға төмендеді, жеке тұлғаларға – 0,2% өсті. Шетел валютасымен заңды тұлғаларды (3,0%-ға), сондай-ақ жеке тұлғаларды (3,4%-ға) кредиттеу 4 325,0 млрд. теңгеге дейін 3,0%-ға өсті (жыл басынан бастап 1,2%-ға өсу). Теңгемен кредиттердің үлес салмағы бір айда 65,9%-дан 65,2%-ға дейін (2015 жылғы желтоқсанда 66,3%) төмендеді.

2016 жылғы мамырдың соңында ұзақмерзімді кредиттер көлемі 10 270,5 млрд. теңге, қысқамерзімді – 2 157,1 млрд. теңге болды.

Заңды тұлғаларға кредиттер көлемі 2016 жылғы мамырда 8 446,4 млрд. теңгеге дейін 1,0%-ға артты (жыл басынан бері 0,8%-ға төмендеу), жеке тұлғаларға 3 981,1 млрд. теңгеге дейін 0,6%-ға өсті (жыл басынан бері 4,4%-ға төмендеу). Жеке тұлғаларға кредиттердің үлес салмағы бір айда 32,1%-дан 32,0%-ға дейін аздап төмендеді (жыл басында – 32,9%).

Шағын кәсіпкерлік субъектілерін кредиттеу 2016 жылғы мамырда 2 707,6 млрд. теңгеге дейін 4,4%-ға ұлғайды (экономикаға кредиттердің жалпы көлемінен 21,8%). Жыл басынан шағын кәсіпкерлік субъектілерін кредиттеу көлемі 31,4%-ға ұлғайды.

Салалар бойынша банктердің экономикаға кредиттерінің барынша айтарлықтай сомасы сауда (жалпы көлемдегі үлесі – 21,1%), өнеркәсіп (12,8%), құрылыс (8,2%), ауыл шаруашылығы (5,6%) және көлік (4,9%) сияқты салаларға тиесілі.

2016 жылғы мамырда банктік емес заңды тұлғаларға ұлттық валютамен берілген кредиттер бойынша сыйақының орташа алынған мөлшерлемесі 16,5% (сәуірде 17,8%), жеке тұлғаларға 18,2% (19,2%) болды.

Неғұрлым толық ақпаратты мынадай телефондар бойынша алуға болады:

+7 (727) 2704 585

+7 (727) 3302 497

e-mail: press@nationalbank.kz

www.nationalbank.kz